

Ու պիտի կան ու կազմած չընտրենք ի վեր :
 Պատանին եւ բոլոր ընկերք մեծանուն
 Եկան ուր Արտաւան որոշած էր տուն :
 Իւր դահուն վերայ երբ ելաւ արեգակ ,
 Եւ հրկիր Ռոմուէնոյ պէս եղաւ ճերմակ ,
 Ծառայ մը իւր մօտը կանչեց Արտաւան ,
 Եւ բոլոր ընծաներն այն ընտիր ընտիր
 Ինչ որ էր ուղարկել Բաբակ Փէշէվան ,
 Ուղարկեց մատուցին Շահին Արտաւան :
 Որ իբրեւ թէ սա իւր մեծ որդին լինէր
 Այնպէս մի ժամանակ խնամ կը տանէր :
 Գինի՝ ուրախութիւն՝ որս , ամէն ուրեք ,
 Շահն առանց պատանուոյն չէր լինէր երբեք :
 Որպէս մի ազգակից կը վարուէր յաւէտ ,
 Եւ խըտիր չէր զընէր իւր որդեցը հետ :
 Դէպ եղաւ որ մի օր երբ որսի հեծան
 Եւ զօրք եւ Շահազատք եղան ցիր ու ցան ,
 Արտաւան զուգընթաց էր Արտաւանին ,
 Դանդի միշտ սիրելին էր նա Արքային :
 Արտաւան չորս որդի ունէր , այնպէս որ
 Ասէիր ապէն մին էր մի թագաւոր :
 Դաւաթ մէջ հեռուէն երևցաւ մի ցիւ ,
 Իրար անցաւ լաչկարն՝ առաւ թե ու թիւ ,
 Սըլացաւ օդայու հրիվարներով ,
 Գրտորնք ու թաւ փաշ իրար խառնելով :
 Ամենէն առաջ էր անցել Արտաւան ,
 Երբ մօտ եկաւ , լարեց աղեղ լայնալիր ,
 Նըշան առաւ զիստէն կենդանին արու ,
 Փըքընը մինչ փետուր խըրեցաւ հետու :
 Թարգմ. ՏՐ. Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ
 (Շարունակելի)



ԽՈՐԵՆ ՆԱՐՊԵՅԻ

ԱՆՏԻՊ ԲԵՐԹՈՒԱՐՆԵՐ

Դանգաս

Ո՛հ , երբ քզքեզ կը տեսնեմ

Պատեալ յաշխոյժ պատանեաց ,
 Որ գգուանօք զուարթագէմ
 Գեղ հետ խօսին անձկալիւաց ,
 Երբ կը տեսնեմ որ նոցան
 Պատասխանեա ժպտանաց ,
 Եւ ակնարկներ չողողուն
 Շնորհս նոցա պշտանաց .

Ես՝ մէկ անկիւն մութ քաշուած ,
 Քեզ կը հայլիմ , հայլիմ միշտ ,
 Սիրա՝ ի թախիծ խոր լցուած ,
 Աչերս՝ յարցունք սրտալիշա .

Անկարեկիր դու սակայն՝
 Շարունակես խօսից թեւ ,
 Եւ քո զուարթ ժպիտք , ձայն ,
 Շարունակին զիս տանջել :

Ա՛հ , է՛ր զագոյս չըզգաս ցաւ .
 Եւ օտարաց տաս խաբխոյս ,
 Երբ յիս աղբես սուգ անբաւ .
 Եւ զիմ որսի մարես լոյս :

Ա՛հ , չը գիտե՞ս որ մէն մի
 Ժըպիտ զոր տաս դու այլու՞մ՝
 Նըւէր է նա անձկալի
 Յօր նախանձիմ ես տըրտում .

Ո՛հ , չը գիտե՞ս որ կ'ըմպեմ
 Քո մէջ մի բառն եւ հայեաց .
 Եւ զամեն զայնքս կ'ատեմ
 Որ քեզ հըպին սիր-դդեաց .

Ո՛հ , չը գիտե՞ս որ երբ դու
 Կ'ուղղես ակնարկդ առ օտար ,
 Ինձ տաս մի վէրք մահացու
 Յօրմէ բուժիլ չիք հընար .

Կամ չը գիտե՞ս թէ այս սիրտ
 Որ կ'ապրի քեզ համար լոկ ,
 Պիտի մեռի անխրիւրտ ,
 Երբ տաս քո սիրտն առ այլ ոք :

Ա՛հ , զայս ամէն գիտես , կո՛յս՝
 Գիտես որ դու ես իմ կեանք ,
 Գիտես՝ կեանքիս դո՛ւ ես լոյս .
 Ընդէ՛ր կ'ընես կեանքս անկանք :

Թէ մահս է քեզ ցանկալի,
Դու դատակնիքս իմ վրձռէ,
Մեռնիլ ձեռքէ հրեշտակի՝
Կեանք է վասն իմ, Ա՛ղիքն է:

ՏՐՏԱՌԱՅԻՄ

Նրստած եմ միայն,
Յիմ խոց գիշերայն,
Կանգնելիս լուսով
Տրմոյն հրակելով:

Սիրտ իմ տանջիլ դուր,
Մըտածմամբ արևուր:
Չունիմ ոք առ իս
Որ ըզգայ հոգիս:

Հոգիս՝ որ ծածկուած
Յաւովք վշտամած
Առանց քեզ՝ մութ է,
Արե՛ւս, Աղիքն է:

Զի ո՞ ալ հոգւոյս
Կարէ ազդել յոյս:
Ո՛վ այս սրտիս հէգ
Փարատեմ ըզմէջ:

Թէ ոչ՝ դու եւեթ,
Կոյս անսեթեւեթ,
Որ դիս ես հմայած
Շնորհաբք երկնայած:

Դեղանի մարմին
Ունիս հրեշտակին,
Աչքեր՝ լուսազմայլ
Եւ գէմք՝ ձիւնափայլ:

Գոյնիդ էութիւն՝
Է՛ անհեղուկիւն,
Որ գիս հրապուրէ
Սիրովդ, Աղիքն է:

Ուր եւ գանձիւմ՝
Դեզ խնդրեն աչք իմ:
Հիւժիմ ի կարօտ,
Զի չես ինծի մօտ:

Շըրթունք իմ հեծեն
Ձանուղ ուկեղէն,
Եւ ի սուրբ քո յուշ
Կ'ըզգամ բոյր անոյշ:

Եւ ի քոյդ տեսիլ՝
Կ'ըզգամ սիրտս նախի:
Զի դո՛ւ ես հոգւոյս
Տեսնէ եւ կեանքն, ո՛վ կոյս:
ԽՈՐԷՆ ՆԱՐՊԷՑ

ԱՌԵԼԱՏԻԿԻՅՐ

Լերկակարկառ եւ ամայի լեռան վրայս՝
Ինչպէս արծիւը՝ օձին,
Հանդիպեցայ ես անոր,
Եւ, ճապորտէն, ձեռքով ուսն իր պրկեցի:
Գրիխուս վըրայ, նախանձէն,
Անդղը երեք հեղ թեւերն իր բարախեց:

Մինչդեռ պատուէն զօրացած
Բազուկին տակ լիբր թըշնամիս գետ յոխորտ
Կը գայարուէր, ես բարկապատտ մտնչեցի:
— « Գանկդ իբրեւ դուշ կը ջարդեմ »:
Ե՛տ, ես զարձուր հափափած կոյսըդ աչեղ » —
— « Այտերն առած՝ ծընօտը քեզ կը բերեմ » —
Ընդվըղեցաւ, Ըզգացի
Որ ձակատէս վեր խուժեցին բարկութեան
Վառ երաններս իբրեւ հալած կայծակներ,
Եւ բարկապատտ մտնչեցի:
— « Ամէն մէկ ո՛ւկըդ դատ դատ շան կը նետեմ »:
Ե՛տ, ես զարձուր հափափած կոյսըդ աչեղ:
Ինչպէս սերմն իր կեանքի որդան՝
Հէգ սրտոս զի՛նք, զի՛նք կ'ուզէ: » —
— « Այդ որդանին մէջ պիտ' արտախաք օրօրեմ »:
Տո՛ւր, սիրտըդ առուր: — դաշոյնս իրեն կը
տանի: » —

Ընդվըղեցաւ: Մոլեցայ:
Եւ հակընդդէմ իբրեւ երկու դադափար՝
Մեր դաշոյններն ընդհարեցան շառաչով:
Մաքառեցանք: — (սո՛ւրբ է սո՛ւրբ
Մաքառումն այն՝ ուրիշ ժայթքած արիւնի հիւր
Արդարութեան ոտքերը՝ ջինջ կը լըւայ)
Մեր կրունկներուն տակ թընշաց
Լեռը, պալար դաշտերու:
Մաքառեցանք: — ձորէ ժայռ,
Ժայռերէ ձոր ելեւէջներ գործեցինք:
Մեր սրտերուն խորը ամարպոյն էր թաւեր
Եւ դաշոյնին վըրայ շանթ: —
Դէմքն իր արեամբ ներկեցի
Հեղելով դուռս կարմրութիւնն իր շրթունքին,
Ուր, ո՛վ Սատան, գուցէ հարուածս լուպանեց
Համբոյր մ'երկար լըլուռներով քստացուած:
Զայն մղեցի, մղեցի,
Ըսպասելով կեր ընել
Որբորաբար մ'աւելլի սեւ: — Դըլխուս վրայ,
Պատին (ինըզինքը ծածկած՝
Ազտոտ երկրիս չի՛լած դեռ կոյս շողերով)
Ուժերուս ուժ կը բարդէր,
Երակներուս մէջ կը ծորէր, չի՛թ առ չի՛թ,
Գրբախնքս արեան վերածած: —
Զայն մղեցի, մղեցի գայն: Զեռքերէն,
Բուռն հարուածի մը տակ, իբրեւ ընդոսա իմ,
Վի՛ն մը դաշոյնն իր կըլեց:
— « Ա՛յ, քեզ անէ՛ծք: . . » — մըրմըռաց,
Եւ մէկ զարկին տակ կարջնեղ,
Սահմըտակելով, ինչպէս կըրօնք մը խարդախ,